

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE
nr 24/1991-92 med anledning av
landskapsstyrelsens framställning till
landstinget med förslag till landskapslag
om Ålands flagga.

Landstinget har den 1 april 1992 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som hört lagberedningssekreteraren Olle Ekström och kommodoren för Mariehamns Seglarförening r.f. Gun Holmström och som även tagit del av till landskapsstyrelsen lämnade skriftliga yttranden för Ålands redarförening r.f., Utrikesfartens småtonnageförening r.f. och Ålands fiskarförbund r.f., får härmed anföra följande.

I framställningen föreslås att en ny landskapslag om Ålands flagga antas. I lagförslaget regleras flaggans utseende och användning, flaggningstider, rätten att använda specialflagga samt ges straffbestämmelser. Framställningen grundar sig på att landstingets lagstiftningsbehörighet på området utvidgats enligt den nya självstyrelselagen. Enligt 18 § 1 mom. 3 punkten i den nya lagen har landskapet behörigheten i fråga om landskapets flagga och dess användning i landskapet, användningen av landskapets flagga på landskapets fartyg samt på handelsfartyg och fiske-, fritids- och därmed jämförbara farkoster som har hemort i landskapet. Punkten anger samtidigt att statliga ämbetsverks och inrättningsars samt enskildas rätt att använda rikets flagga inte får inskränkas genom landskapslag.

Vad gäller användningen av Ålands flagga på fartyg konstaterar utskottet att Ålands flagga enligt förarbetena till den nya självstyrelselagen folkrättsligt och sjörättsligt är en finsk flagga. Som sjöfartsflagga i internationella sammanhang är Ålands flagga därför att betrakta som en med Finlands flagga jämförbar flagga. Det ankommer på riksmyndigheterna att underrätta övriga nationer om detta i enlighet med internationellt bruk. Utskottet förutsätter därför att landskapsstyrelsen och riksmyndigheterna förhandlar om förfarandet i detta avseende. I vilken utsträckning handelsfartyg med hemort på Åland kommer att använda sig av Ålands flagga blir beroende av rederiernas inställning i enskilda fall.

Mot bakgrunden av landstingets utvidgade behörighet på området fr.o.m. den 1 januari 1993 finner utskottet förslaget motiverat och tillstyrker det med några mindre ändringsförslag.

Detaljmotivering

2 §. Av framställningen framgår att avsikten inte är att föreslå ändringar i fråga om flaggans mått och utseende. Som följd av den tekniska utvecklingen är det numera möjligt att mera exakt än tidigare precisera flaggans färger. Utskottet har erfarit att så kommer att ske genom landskapsförordning.

4 §. De i paragrafen ingående bestämmelserna om officiella flaggdagar avser endast flaggning på landskapets ämbetsverk, landskapsstyrelsens inrättningar och skolor samt kommunala inrättningar. På motsvarande sätt gäller bestämmelserna i rikslagstiftningen om flaggning med Finlands flagga endast byggnader som används av statens ämbetsverk, anstalt eller inrättning samt enligt hittills gällande bestämmelser dessutom offentliga byggnader i landskapet Åland. Flaggningssederna på de officiella flaggdagarna följs dock i betydande utsträckning också av allmänheten även om privatpersoners flaggning inte regleras av annat än god flaggningssed.

De föreslagna två officiella flaggdagarna är direkt betingade av landskapets självstyrelse men utskottet anser det ändå motiverat att flaggning på landskapets och kommunernas byggnader bör föreskrivas även vissa andra dagar som har hävd som flaggningsdagar. Utskottet har därför till momentet fogat mors dag och midsommardagen.

Utskottet utgår från att landskapsstyrelsen med tanke på sina egna och sina inrättnings byggnader utfärdar närmare direktiv om flaggning. I dessa direktiv finns det skäl att också beakta i vilken utsträckning flaggning på landskapets byggnader skall tillämpas vid vissa övriga dagar som enligt bestämmelserna om Finlands flagga betraktas som officiella flaggdagar.

5 §. Utskottet anser att flaggan bör hissas kl. 08.00 oberoende av årstid, vilket överensstämmer med motsvarande bestämmelser angående flaggning med Finlands flagga. Regeln om att flaggan hissas en timme senare under vinterhalvåret ingår i gällande landskapslag som i sin tur byggde på äldre likadana bestämmelser beträffande Finlands flagga. Enligt en förordning från år 1978 hissas dock Finlands flagga kl. 08.00 året om. Praktiska skäl talar för att samma bestämmelser tillämpas i fråga om de båda flaggorna.

6 §. Enligt utskottets åsikt är det inte nödvändigt att kräva att bestämmelser ges i landskapsförordning om användningen av specialflagga på fritidsfarkoster. Med beaktande av det ringa antal flaggor som kan komma i fråga, är det tillräckligt om landskapsstyrelsen fattar beslut i varje enskilt fall. Detta hindrar dock inte att

bestämmelser om dylika specialflaggor kan intas i en landskapsförordning som allmänt reglerar flaggans utseende och användning.

Enligt 2 § 3 mom. får flaggan inte försees med märken, bokstäver eller andra tecken. En flagga som försetts med sådana tecken är alltså inte att betrakta som Ålands flagga, vilket dock inte bör hindra att på en specialflagga för fritidsfarkoster anbringas ett emblem eller dylikt så länge flaggans utseende inte kan betraktas som vilseledande eller stridande mot god flaggningssed.

Utskottet konstaterar att de föreslagna bestämmelserna inte påverkar segelföreningarnas rätt att använda sina hittillsvarande specialflaggor.

8 §. Den behörighetsöverföring som sker genom den nya självstyrelselagens 18 § 1 mom. 3 punkten jämförd med gällande självstyrelselags 11 § 2 mom. 3 punkten innebär att den i förordningen om flaggning med Finlands flagga (FFS 383/78) ingående skyldigheten att de på officiella flaggningsdagarna "på offentlig byggnad i landskapet Åland" hissa Finlands flagga kan upphävas i enlighet med det förfarande som den nya självstyrelselagens 71 § anger. Till rikets behörighet hänförs framdeles inte behörigheten angående användningen av riksflaggan på landskapets offentliga byggnader. Utskottet föreslår att bestämmelsen preciseras genom en lagteknisk ändring så att till paragrafens 2 mom. fogas en ny 4 punkt i stället för framställningens 3 mom. som föreslås utgå.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående lagförslaget med följande ändringar:

L A N D S K A P S L A G om Ålands flagga

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.

Inledande bestämmelse

1 §

(Lika som i framställningen).

2 kap.

Allmänna bestämmelser om Ålands flagga

2 och 3 §§

(Lika som i framställningen).

3 kap.

Officiell flaggning

4 §

Officiella flaggdagar

Officiella flaggdagar är

- a) Ålands flaggas dag, den sista söndagen i april, *(uteslutning)*
 - b) *mors dag, den andra söndagen i maj,*
 - c) självstyrelsedagen, den 9 juni, *samt*
 - d) *midsommardagen, lördagen mellan den 20 och den 26 juni.*
- (2 och 3 mom. lika som i framställningen).

5 §

Flaggning

Flaggan hissas *(uteslutning)* klockan 08.00 och *(uteslutning)* halas vid solnedgången, dock senast klockan 21.00.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

6 §

Specialflagga

(Uteslutning) På fritidsfarkost får *i stället för* Ålands flagga *(uteslutning)* användas en av landskapsstyrelsen godkänd specialflagga.

7 §

(Lika som i framställningen).

8 §

Ikraftträdande

(1 mom. lika som i framställningen).

Genom ikraftträdandet av denna lag upphävs

1) landskapslagen den 7 april 1954 angående landskapet Ålands flagga (17/54), dock så att 3 § skall fortsätta att gälla till dess annorlunda stadgas med stöd av 2 § 1 mom. denna lag,

2) landskapslagen den 30 juni 1954 angående användningen av landskapet Ålands flagga (21/54),

3) 2 § landskapslagen den 30 mars 1955 om Ålands flaggas dag (6/55) samt

4) skyldigheten enligt 1 § förordningen om flaggning med Finlands flagga (FFS 383/78) att på offentlig byggnad i landskapet Åland eller invid sådan byggnad hissa Finlands flagga.

(3 mom. uteslutes).

Mariehamn den 16 april 1992

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, viceordföranden Sundback, ledamoten Gunnar Jansson samt ersättarna Häggblom och Salmén.